

Tað snýr seg um broyttan hugburð á øllum økjum í samfelagnum

– Og at tað eru avmarkingarnar í umhvørvinum og í teimum mongu skipaðu virksemunum í samfelagnum, t.d. upplýsing, samskipti og útbúgving, sum forðar fólki við førleikarnar at vera uppi í ymiskum á jøvnum føti við onnur, heldur enn at tað er sjálvt brekið, sum er forðingin, segði Helena Dam á Neystabø m.a. undir aðalorðaskiftinum í sambandi við alheims handikappdagin tann 3. desember í ár

ÓLAVUR Í BEITI

Helena Dam á Neystabø, almanna- og heilsumálaráðharr, legði í farnu viku fram frágreiðing sína í sambandi við alheims handikappdagin 3. desember 1999. Tað er ST sum hevur valt 3. desember at vera alheims handikappdag. Hetta varð gjørt fyri at lond um allan heim skulu hava møguleika at fylgja tí arbeiði upp, sum flest øll lond, eisini Føroyar, byrjaðu í 1981, ið var alheims handikappár. Endamálið við degnum er, at politikarar í øllum londum eftirmeta tað, ið gjørt er, og hvat enn liggur á láni.

Til tess at tryggja at henda eftirmeting kann fara fram, og at støða teirra brekaðu regluliga verður sett á politisku dagsskránna, fær Løgtingið við hesari frágreiðing eitt høvi til at skifta orð um málið, sigur Helena Dam á Neystabø.

ST fyrimyndarreglur

– Enn eru Føroyar ikki sjálvstøðugur limur í ST. Kortini eiga vit at leggja stóran dent á, at Føroyar fylgja altjóða leiðsreglum STs. Nú ST-fyrimyndarreglurnar eru komnar á føroyskum, eru tey politisku

málini um javnstøðu og javnbjóðis rættindi teirra brekaðu gjørd sjónlig og ítökilig, og ikki minst, hvussu farast skal fram.

Til dømis áseta ST-fyrimyndarreglurnar í teimum fyrstu greinum, at vit allsamtíð stóðugt eiga at gera vart við tørv og rættindi hjá brekaðum, at brekað eru borgarar við somu rættindum og skyldum, sum aðrir borgarar, og sostatt hava rætt til tiltøk sum beina burtur allar forðingar sum tarna teimum at vera uppi í øllum, at brekaðum verður tryggjað viðgerð, endurbúgving og annan stuðul, soleiðis at tey kunnu luttaka í samfelagslívinum á jøvnum føti við onnur.

Hesar grundleggjandi fyriritreytir verða fylgdar av ítökiligum leiðbeiningum um, hvussu vit veita øllum fullgóðan møguleika til vitan, kunning og samskipti eins væl og til útbúgving, arbeiði, inntøktutrygd og almanna trygd, familjulív, mentunarlív, fríttíð, ítrótt og átrúnað.

Somu rættindi - somu skyldur

– Víst verður á, at tá ið brekað fólk fáa somu rættindi sum onnur, skulu tey eisini

hava somu skyldur. Tað merkir, at tá ið hesi rættindi eru vunin, skal samfelagið vænta sær meira av brekaðum fólki. Tí, sum part av mannagongdini at vinna javnstøðu, skulu tiltøk verða sett í verk til at hjálpa brekaðum at taka við fullari ábyrgd sum samfelagsborgarar.

– ST-fyrimyndarreglurnar geva ítökiliga leiðbeining, sum Løgting, Landsstýri og aðrir myndugleikar eins væl og einstaklingar og feløg beinleiðis kunnu og eiga at brúka, sum grundarlag undir meiri tilvitsku og framfærðum í tí dagliga arbeiðinum.

– Hetta merkir, at tað ikki bara snýr seg um almanna- og heilsumálaráðharr, men um allar myndugleikar eins væl og einstaklingar og feløg beinleiðis kunnu og eiga at brúka, sum grundarlag undir meiri tilvitsku og framfærðum í tí dagliga arbeiðinum.

Almannanævd

– »Somu møguleikar fyri øll« merkir ein mannagongd, har allar tær ymisk skipanirnar í samfelagnum um umhvørvinum, sum til

dømis tænastur, arbeiði, upplýsing og skjøl verða gjørdar atkomuligar hjá øllum, serliga brekaðum fólki.

– Hóast hesar reglur ikki eru bindandi, kunnu tær gerast fyrmynd um allan heim, tá ið nógvar tjóðir seta tær í verk við ætlanum um at virða tær sum reglu í altjóða lóg. Tær krevja, at hvør einstøk tjóð bindur seg bæði moralskt og politiskt, at arbeiða fyri javnrættindi fyri brekað fólk.

– Soleiðis eiga vit eisini at tryggja, at politikkurin, sum verður rikin í Føroyum er í samsvari við »Fyrimyndarreglurnar um javnlík rættindi hjá brekaðum«. M.a. á henda hátt líma Føroyar seg inn í altjóða samfelagið.

– Almannanævdin sum fer til verka áðrenn jól, og sum verður sett saman av fakkfólki, brúkarum, fyrisitingini og fólki við almennari vitan, skal millum annað

Helena Dam á Neystabø, landsstýrskvinna

gera tilmæli til tær tillagningar av føroysku almanna- og heilsumálaráðharr, sum krevjast, til tess at tryggja brekaðum

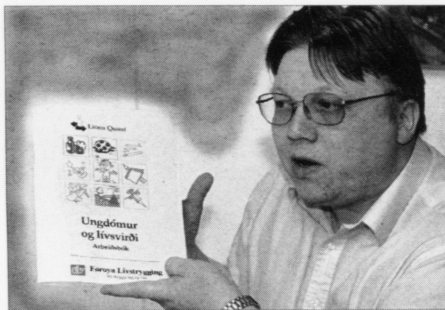
javnbjóðis rættindi og skyldur, segði Helena Dam á Neystabø m.a., tá ið hon legði sína frágreiðing fram.

»Tann ósjónligi filurin«

Rúsdrekka- og Narkotikaráðið gevur í dag út bókina »Tann ósjónligi filurin«. Danin Jørgen F. Nis-sen hevur skrivað bókina. Hann er lögfrøðingur, men hevur síðan 1989 givið út fleiri bókur viðvíkjandi rúsdrekka- og narkotikamálum. »Tann ósjónligi filurin« er fyrsta bók hansara.

Tann ósjónligi filurin er eitt lærandi dømi um, hvussu rúsdrekka kann fylla eitt heim ella eitt arbeiðs-pláss. Familjan og starvsfelagarnir vita, at filurin er har, og tey ansa væl eftir ikki at erta hann. Tey eru øll merkt av tí, men tosa ikki um tað. Tey vilja ikki vera við, at filurin er har.

Bókin er ein bersøgin frásøgn um, hvussu álvarslegir rúsdrekka- og narkotikamálur kanna verða. Hon greiðir frá vandamiklu gongdini til at verða bundin av rúsdrekka. Hon sigur frá, hvussu rúsdrekka- og narkotikamálur kanna verða. Hon greiðir frá, hvussu álvarslegir rúsdrekka- og narkotikamálur kanna verða. Hon greiðir frá, hvussu álvarslegir rúsdrekka- og narkotikamálur kanna verða.

ilja, vinir og tey á arbeiðs-plássinum kunnu gera til tess at støða misnýtsluni.

Bókin visir á, hvussu hjálp fæst fyri rúsdrekka- og narkotikamálur, hvussu viðgerðin fer fram, og hvussu tey avvarðandi kunnu vera til hjálpar.

Hetta er ein vinalig, men bersøgin leiðbeining til rúsdrekka- og narkotikamálur, sum eru rúndan um hann. Bóðskapurin er, at tað loysir seg at leggja uppi og royna at broyta vánastøðuna hjá

rúsdrekka- og narkotikamálum, men tá er neyðugt at vera væl fyrirreikaður.

Rúsdrekka- og Narkotikaráðið skipar fyri tíðindafundi fríggjamorgunin 10. des. kl. 9.00 í Sigmundargøtu 5. Til staðar verða ráðslimir og Poul Jákup Thomsen, rúsdrekka- og narkotikaráðgjafi. Vit fara at greiða eitt sindur frá virksemligari ráðsøgn og ætlanir við hesi bókini. Tað er Jústines Eidesgaard, sum hevur týtt bókina til føroyskt.

Uppskrift 4.

Daim SMØRKØKUR

Uml. 48 stk.

5 Daim-barrir (ella 150 gr. Daimkúlur)
300 gr. hveitimjøl
2 spsk. sukur
2 tsk. vaniljusukur
100 gr. brúnt farin
200 gr. bleytt smør
4 spsk. kalt vatn
1 tsk. natron

Rør smør, farin og sukur væl saman í eini skál. Rør síðani vatn og Daim í. Blanda mjøl saman við vaniljusukrinum og natron og vend tað í smørblandingina. Koyr deiggið á eitt mjølstroytt borð og deil tað í tvey. Rulla hvønn partin til eina uml. 40 cm. langa pylsu. Sker hvørja pylsu í uml. 24 stykkir og legg hesi á eina bakiplátu við bakipappiri. Trýst tey eitt sindur fløt (uml. 5 cm. í ummáli). Baka køkurnar í heitum ovni við 250° í 4-6 min. Køkurnar kunnu móguliga pyntast við strípum av smeltaðum Marabou.

www.daim.dk

Tel. 31 99 77

Sosialurin - 31120